

Nationellt intresse

Jaha, nu har psykologerna och hjärnfysiologerna nästan bevisat det som vi alla redan vet. Enligt senaste nummer av den populärvetenskapliga blaskan *Scientific American Mind* gestaltar vi verkligheten i hög grad i formen av berättelser. Detta styr också väsentligen vår förmåga att analysera information och acceptera nya idéer.

Vilken berättelse styr då finländarnas gestaltning av verkligheten? Gäller det att slå ett kort i bordet så säger jag livet i gränstrakten mellan ”Europa” och Ryssland. Det geografiska Europa tar som bekant slut först vid Uralbergen, men eftersom Ryssland är så stort och så annorlunda tenderar många européer ändå att se landet som någonting halvt om halvt utanför den västliga civilisationen. Denna ambivalens är utbredd också bland ryssarna.

Den senaste veckans stora nyhet har förstås varit den internationella bank- och börs krisen. Men i övrigt har livet i gränstrakten mellan ”Europa” och Ryssland varit starkt på tapeten i de inhemska medierna. Tänk bara på veteranpolitikerna Paavo Väyrynen och Erkki Tuomioja kritik av utrikesminister Stubbs förhastade utlåtanden om kriget i Georgien. Eller på hur nyheten om att Martti Ahtisaari fått Nobels fredspris har uppmärksamats. Först gottar man sig över hur mycket fredspriset har gränt Ryssland. Sedan mjölkar man än en gång ur Ahtisaari en rekommendation om att Finland borde bli Natomedlem.

Hur vi än tolkar dessa inlägg så är de kopplade till vår stora berättelse. En som regelbundet grubblade över den i sin dagbok var statsmannen J.K. Paasikivi (1870–1956), som ju lade grunden för Finlands efterkrigstida utrikespolitik. Juho Kusti var allt annat än idealist. Hela hans tänkande genomsyrades av övertygelsen om att alla stater styrs av ett nationellt intresse, av en egoistisk *Staatsräson*, som inte har något att göra med vad som är gott eller ont. Krav på moral eller rätt framförs ofta i internationell politik, men de får reellt inflytande endast om de råkar vara förenliga med stormakternas övergripande intressen.

Våra ledande utrikespolitiker kunde må bra av att läsa sin Paasikivi lite grundligare. Detta råd gäller inte enbart Stubb, utan även Väyrynen och Tuomioja som också tenderar att tolka Finlands roll i Europa utgående från sina fixa idéer. Som inbiten antifederalist har Väyrynen uppenbara svårigheter att medge att det vore i Finland nationella intresse att EU utvecklas till en jämlik aktör med Ryssland. Och som svuren pacifist förmår Tuomioja inte fullt ut erkänna att varken den europeiska välfärdsstaten eller EU kan fortleva utan den säkerhet som Förenta staterna ger unionen i form av Nato.

Det ligger inte i Finlands intressen att just våra politiker ska kritisera Rysslands maktpolitik i Kaukasien. En sådan sport passar bättre svenskarna, som har Finland och de baltiska Natoländerna som säkerhetspolitiska kuddar. Tyvärr styr det nationella intresset fortfarande vår värld, inklusive det som sker mellan ”Europa” och Ryssland.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 16.10.2008